

det i Bemærkningerne til General Haffners Lovforslag udtrykkelig blev sagt, at man ikke havde fattet nogen endelig Beslutning om Befæstningens Art og Bestaffenhed, men at man uden videre havde indsat den Sum, som fandtes paa et tidligere Lovforslag, der blev indbragt her i Samlingen 1872—73 af det ærede Medlem for Frederiksborg Amt's 1ste Valgfreds (Thomsen). Men i Motiverne til dette sidstnævnte Lovforslag blev det udtrykkelig sagt, at Maalet for det, der dengang blev fremsat, kun var at dække imod Overtumpling, medens det hele imidlertid var indrettet saaledes, at det kunde modtage den nødvendige Udvidelse, hvis man med Tiden vilde stille sig et videregaaende Formaal. Det var altsaa kun en Begyndelse til Befæstningen, medens den hele Befæstning iaar er optagen. Havde man nærmere overveiet, hvorledes en egentlig Befæstning skulde være, tvivler jeg ikke om, at man i 1875 var kommen til samme Resultat som nu. Skal nemlig en Befæstning om Kjøbenhavn have en saadan Udstrækning, at den beskytter mod Bombardement, kan denne Udstrækning ikke være mindre end den, der nu er foreslaaet, og skal en Fæstning af en saadan Udstrækning under visse Omstændigheder kunne lade sig nøie med en ringe Besætning, kunne Værterne ikke være svagere end nu foreslaaet. Jeg gjentager altsaa som min Formening, at, hvis man dengang havde overveiet Spørgsmaalet fuldt ud, vilde man være kommen væsentlig til samme Resultat som nu.

Den tredie Omstændighed, som har bevirket Forskjellen i Fordringerne dengang og nu, er, som jeg før nævnte, den, at man den gang har anset det for nødvendigt at foreslaa et befæstet Punkt i Sjælland. Jeg skal ikke negte, at jeg for mit personlige Vedkommende er stærkt overbevist om Nødvendigheden af en saadan Foranstaltning. Uagtet det staar klart for mig, at Sjælland er den Del af Landet, som i Fremtiden vil være mest udsat for et Angreb, hvilket jo allerede følger deraf, at alle de Magter, med hvilke vi kunne tænkes at ville komme i Krig, ere istand til at rette Angreb mod Sjælland, medens kun en eneste Magt, saaledes som Forholdene nu ere, kan tænkes at ville angribe Sjælland —, uagtet jeg altsaa erkjender, at Sjælland, og paa Sjælland da navnlig Kjøbenhavn, er det sandstnkelige Angrebepunkt for de allerstærke af de Fjender, som kunne tænkes at ville føre stærke Slag imod os, kan man dog alligevel ikke se bort fra den Omstændighed, at det dog ogsaa kan være nødvendigt at forsvare Sjælland. Først er det klart, at der kan være Forhold, hvor det

kun er Sjælland, der trues, og i saa Tilfælde er det jo klart, at Hovedkoncentrationen af Hæren maa ske i Sjælland, og der kan ogsaa være andre Tilfælde, hvor vi ville være saa uheldige ikke at kunne foretage nogen Hovedkoncentration hverken til Sjælland eller Sjælland, men maa lade den Styrke, som findes i disse Landsdele, kæmpe hver for sig. Men altsaa, haade i det ene og det andet Tilfælde er det aldeles nødvendigt, at Hæren i Sjælland har et befæstet Tilflugtssted. Nu maa jeg imidlertid beklage, at det ikke er lykkedes at finde noget Punkt, som kan siges fuldt ud at egne sig til Formaalet. Det er ikke af Mangel paa Underføgelser i saa Henseende; saadanne ere tværtimod gjentagne Gange blevne foretagne. Helgenæs var det Punkt, der efter den første Rekognoscering ene fremhøvedes, idet dengang fra Ministeriets Side var stillet temmelig indskrænkede Bestemmelser med Hensyn saavel til Størrelsen af den Besætning, som skulde være nødvendig til at forsvare Punktet, som med Hensyn til Punktets Beliggenhed; man mente dengang ikke at burde lægge en Befæstning sydligere end Aarhus. Mæret efter blev der imidlertid foretaget en ny Rekognoscering, og den dertil udsendte Kommission var stillet væsentlig friere med Hensyn til Befæstningen og fuldstændig frit med Hensyn til Beliggenheden af Punktet. Denne Kommission kom imidlertid til den Anskuelse, at naar en Befæstning i Sjælland ikke skulde have et alt for stort Omfang og som Folge deraf kræve en uforholdsmæssig Besætning, vilde der foruden Helgenæs kun være to Punkter, der egnede sig dertil, nemlig dels den nordligste Del af Salling med Den Tur og dels Terrainaffnittet bag den lille Bildmose, Affnittet Hals—Møv, som det er kaldet i Bemærkningerne til Lovforslaget. Af disse maatte paa en Maade Punktet omkring Fursund have Fortrinnet, naar man tænkte sig, at Sjælland var aldeles overladt til sig selv og ikke kunde tænkes at vente nogen Hjælp fra Sjælland, eller man paa den anden Side heller ikke lagde nogen Vægt paa under visse Omstændigheder at føre disse Tropper andetsteds hen. Men saaledes stiller Forholdet sig ikke. Vi maa dog kunne ønske at sende Hjælp fra den ene Landsdel til den anden og overhovedet at kunne overføre Tropper fra den ene Landsdel til den anden, saalænge som Forholdene gjøre det muligt. Jeg har derfor troet, at man aldeles burde se bort fra Befæstningen ved Tur, og at Valget kun stod imellem Helgenæs og Affnittet Hals—Møv. Naar man nu skal sammenligne disse to Punkter, saa have de jo hver deres Mangler og Fortrin. Helgenæs har det Fortrin, at det kan forsvares af en meget ringe